

Aan de Minister van Economische Zaken en Klimaat

Directoraat-generaal
Economie en Digitalisering
Directie Digitale Economie

Auteur

[Redacted]

TER BESLISSING

Datum

16 november 2022

Kenmerk

DGED-DE / 22552133

nota

Beantwoording kamervragen en nakomen
toezegging over bellen via 4G ('VoLTE')

Kopie aan

[Redacted]

Bijlage(n)

2

Parafenroute

[Redacted]

Aanleiding

Tijdens het Commissiedebat Telecomraad van 31 mei jl. heeft u toegezegd om met marktpartijen in gesprek te gaan over de mogelijke gevolgen van de aangekondigde afschakeling van 2G en 3G op de bereikbaarheid van 112. Kort daarna heeft Kamerlid Dekker-Abdulaziz (D66) Kamervragen over dit onderwerp gesteld. Met bijgevoegde Kamerbrieven geeft u de Tweede Kamer een terugkoppeling van de gesprekken die met marktpartijen zijn gevoerd, en beantwoordt u de vragen van Kamerlid Dekker-Abdulaziz.

Geadviseerd besluit

Indien u ermee akkoord bent dan kunt u de Kamerbrief en beantwoording van de Kamervragen ondertekenen en laten verzenden.

Kernpunten

- Mobiel bellen gaat via 2G, 3G, 4G, en in de toekomst 5G en diens opvolgers. Via 2G en 3G werkt dat vlekkeloos. Voor 4G is dat nog geen gegeven.
- De drie mobiele netwerkaanbieders werken toe naar een volledige afschakeling van hun 2G- en 3G-netwerken. Zodra die afschakeling plaatsvindt moet bellen via 4G ('VoLTE') werken om te voorkomen dat mensen niet langer mobiel kunnen bellen. Dat is in de eerste plaats belangrijk voor de bereikbaarheid van 112, en daarnaast voor mobiele telefonie in het algemeen.
- In de brief en de beantwoording van de Kamervragen wordt uitgelegd wat de gesprekken met marktpartijen hebben opgeleverd, en welke afspraken er zijn gemaakt. Om de voortgang van die afspraken te monitoren zullen we in februari 2023 een volgend overleg met marktpartijen organiseren.

Toelichting

- Uit de gevoerde gesprekken is gebleken dat zowel mobiele netwerkaanbieders als fabrikanten van smartphones inspanningen moeten verrichten om VoLTE te ondersteunen.
- De VoLTE standaard is flexibel en kan op verschillende manieren worden geïmplementeerd. Dat is relevant voor toekomstige innovatie en doorontwikkeling van communicatiediensten. Het maakt het tegelijkertijd complex en kostbaar voor fabrikanten van smartphones om alle implementaties van mobiele netwerkaanbieders wereldwijd te ondersteunen. Dat is wel nodig omdat op voorhand niet altijd zeker is op welk netwerk een smartphone gaat worden aangesloten. Mensen hoeven een smartphone immers niet te kopen van hun mobiele netwerkaanbieder.
- Om de ondersteuning van VoLTE te vereenvoudigen is de GSM Association ('GSMA', een belangrijke brancheorganisatie) begonnen met het definiëren van een beperkt aantal manieren om VoLTE te implementeren. Zogenaamde implementatieprofielen. De fabrikant van smartphones spant zich er voor in om te zorgen dat er tenminste één profiel komt dat noodoproepen mogelijk maakt. Dat zou door iedereen in de industrie moeten worden ondersteund. Alle deelnemers aan de door ons georganiseerde bijeenkomsten steunen deze werkzaamheden en dragen er in meer of mindere mate actief aan bij.
- Op dit moment lijkt de onvolledige ondersteuning van VoLTE hooguit incidenteel problemen op te kunnen leveren. Indien VoLTE niet werkt dan vallen mensen namelijk automatisch terug op een beschikbaar 2G of 3G netwerk. De komende jaren blijven er meerdere van dat soort netwerken actief in Nederland.
- De afschakeling van 2G en 3G op termijn is wenselijk. Nieuwere technologieën zoals 4G en 5G maken efficiënter gebruik van het radiospectrum en kunnen meer data vervoeren. Dat is nodig om de groeiende vraag naar data te kunnen accommoderen. Daarnaast zijn 2G en 3G minder energie-efficiënt. Het bereik van de mobiele netwerken is met 4G en 5G waarschijnlijk ook iets groter. Dat komt de bereikbaarheid van 112 ten goede.
- De afschakeling van 2G en 3G moet uiteraard wel zorgvuldig gebeuren. De mobiele netwerkaanbieders hebben hierbij een grote verantwoordelijkheid. Uit eerdere ervaringen met de afschakeling van technologieën – zoals ISDN door KPN, en 3G door VodafoneZiggo – blijkt dat de mobiele netwerkaanbieders zorgvuldig omgaan met deze verantwoordelijkheid. Op dit moment hebben we er vertrouwen in dat ze ook in dit geval zorgvuldig te werk zullen gaan.
- Ondanks de goede intenties van de industrie (mobiele netwerkaanbieders, fabrikanten van smartphones, fabrikanten van netwerkapparatuur, etc.) kan het toch nodig zijn om te eisen dat toestellen die de EU-markt op komen en 4G ondersteunen ook via 4G moeten kunnen bellen. Op die manier kan, op termijn, worden verzekerd dat alle smartphones die in Nederland of de EU worden gebruikt kunnen bellen via 4G.
- Dergelijke zekerheid moet helpen om een zorgvuldige en verantwoorde afschakeling van 2G en 3G op termijn mogelijk te maken. Zo'n verplichting is mogelijk onder het EU-kader van de Radioapparatenrichtlijn. We zullen de komende tijd de Europese Commissie en andere lidstaten proberen te overtuigen van de wenselijkheid van zo'n wettelijke waarborg.
- Zo'n wettelijke waarborg kan tevens kleinere marktpartijen helpen. Zoals *full mobile virtual network operators*.